

KS. JAROSŁAW R. MARCZEWSKI

RUBRYCELE I SCHEMATYZMY DIECEZJI CHEŁMSKO-LUBELSKIEJ

ORDOS AND DIRECTORIES OF THE DIOCESE OF CHEŁM AND LUBLIN

A b s t r a c t. The Diocese of Chełm and Lublin was a complex phenomenon of the administrative and ecclesiastical nature, which appeared at the turn of the eighteenth and nineteenth centuries. Its non-canonical but commonly used name was referred to the people and things that were linked to it. In this way, one can also speak about ordos and directories of the Diocese of Chełm and Lublin. So far the ordos and directories were known only to a limited extent. As it turns out, they were published over the whole time of the existence of the Diocese of Chełm and Lublin. The full set of their editions can be found in the library and archival institutions of Lublin.

Key words: ordo; directory; the Diocese of Chełm and Lublin.

Wydaje się, że w ostatnich latach znacząco nasiliły się badania nad rubrycelami i schematyzmami Kościoła polskiego¹. Zjawisko to ma zapewne podwójną genezę. Przede wszystkim chodzi o odnalezienie i uporządkowanie

Ks. dr hab. Jarosław R. MARCZEWSKI – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Instytut Historii Kościoła i Patrologii, Katedra Historii Kościoła w Czasach Nowożytnych i Dziejów Teologii, Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin, adres do korespondencji: ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 6, 20-105 Lublin; e-mail: j.marczewski@diecezja.lublin.pl

¹ Tendencję tę obrazuje chociażby treść obrad konferencji naukowej pt. „Rubrycele i schematyzmy Kościoła w Polsce”, która odbyła się w Kielcach w dniach od 23 do 25 maja 2014 r., a także najnowsze pozycje: A. KWAŚNIEWSKI, *Rubrycele i elenchusy diecezji krakowskiej z lat 1801-1848*, „Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne” 2014, s. 205-245 oraz Ł. KRUCKI, *Rubrycele i schematyzmy archidiecezji gnieźnieńskiej. Katalog druków przechowywanych w Archiwum Archidiecezjalnym w Gnieźnie*, Gniezno 2016.

wszystkich druków tego rodzaju, rozproszonych w różnych instytucjach bibliotecznych i archiwalnych, co samo w sobie pozostaje cenną ideą naukową. Ponadto druki te niosą ze sobą ogromną wartość poznawczą w aspekcie historycznym, tak w dziedzinie liturgii, jak też znajomości struktur kościelnych, biografistyki, genealogii, a nawet heraldyki. Tym samym pozostają cennym materiałem źródłowym, jak dotąd słabo wykorzystywanym.

Celem niniejszego artykułu jest uzupełnienie luki badawczej w odniesieniu do rubrycel i schematyzmów diecezji chełmsko-lubelskiej, której byt, a nawet sama nazwa pozostają w historiografii przedmiotem pewnej kontrowersji. W konsekwencji także publikacje diecezjalne chełmsko-lubelskie stanowią interesujący fenomen wart bliższego opracowania. Chełmsko-lubelskie rubrycele i schematyzmy, dotąd słabo znane na płaszczyźnie nauki, zostały odnalezione w lokalnych instytucjach archiwalno-bibliotecznych, przebadane i zaprezentowane w formie szczegółowego wykazu.

1. KONTROWERSJA WOKÓŁ DIECEZJI CHEŁMSKO-LUBELSKIEJ

W wyniku pierwszego rozbioru Polski, mająca średniowieczną metrykę łacińska diecezja chełmska została przedzielona kordonem granicznym. We władaniu austriackim znalazła się większa część jej terytorium i infrastruktury, po polskiej stronie pozostało tylko 36 z 84 parafii. W 1782 r. władza zaborcza zobowiązała biskupa przemyskiego do przejęcia jurysdykcji w austriackiej części diecezji chełmskiej. Reszta, która pozostała w Polsce, miała charakter kadłubowy, przy czym centralne instytucje diecezjalne utraciły za kordonem swoje środki fundacyjne. W takim kształcie zatem diecezja trwać nie mogła. Sejm Czteroletni podjął w związku z tym kroki mające na celu zaradzenie rezultatom rozbioru na polu kościelnym. Dnia 11 czerwca 1790 r. powiększył diecezję chełmską o 107 parafii pochodzących głównie z archidiaconatu lubelskiego. Biskup, zgodnie z uchwałą sejmową, miał nosić tytuł biskupa lubelskiego i chełmskiego. Takim nazewnictwem posługiwał się zresztą także episkopat polski postulujący nową cyrkumskrypcję kościelną². Zatwierdzenie przeobrażeń terytorialnych przez Stolicę Apostolską nastąpiło 20 lipca tego samego roku, a 30 sierpnia zmiany zostały wprowadzone w ży-

² B. KUMOR, *Projektowanie reorganizacji Kościoła w Rzeczypospolitej Obojga Narodów z 1790 roku*, w: *Ecclesia Posnaniensis. Opuscula Mariano Banaszak septuagenario dedicata*, red. F. Lenort, K. Lutyński, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza Wydział Teologiczny Redakcja Wydawnictw, Poznań 1998, s. 109.

cie. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że Stolica Apostolska nie potwierdziła postulowanej innowacji w nomenklaturze i nadal tytułowała miejscowego biskupa mianem biskupa chełmskiego. Niemniej jednak w praktyce polskiego życia kościelnego i państwowego przyjęła się tytułatura i nazewnictwo wieloczłonowe. Biskup nazywany był lubelskim, chełmskim i bełskim, potem chełmskim, lubelskim i bełskim, wreszcie chełmskim i lubelskim albo chełmsko-lubelskim. Podobnie diecezja określana była najpierw mianem lubelskiej, chełmskiej i bełskiej, potem lubelsko-chełmskiej, wreszcie chełmsko-lubelskiej. Wszystkie wymienione nazwy były jednak niekanoniczne. Formalnie rzecz biorąc diecezja była nadal diecezją chełmską, co nie zmieniało faktu, iż zasadniczym jej członem było terytorium o proveniencji lubelskiej, a największym ośrodkiem miasto Lublin, zaś wszelkie wytwory miejscowej działalności aktotwórczej odzwierciedlały stan umysłów w pełni podzielających opinię o funkcjonowaniu w międzyrzeczu Wisły i Bugu diecezji chełmsko-lubelskiej³.

2. CHARAKTERYSTYKA RUBRYCEL I SCHEMATYZMÓW

Jedną z form potwierdzających przekonanie o faktycznym zaistnieniu diecezji chełmsko-lubelskiej była publikacja jej rubrycel i schematyzmów. Rubrycele chełmsko-lubelskie, stanowiące przedmiot niniejszego opracowania, wydawane były na lata 1791-1807. Łącznie zatem ukazały się siedemnastokrotnie. Należy jednak zauważyć, że zwane są one chełmsko-lubelskimi jedynie w pewnym uproszczeniu. Okazuje się bowiem, że pierwsze trzy z nich, tzn. wydane na lata 1791, 1792 i 1793, zawierają w nazwie również dodatkowo człon, jakim określano wówczas nowo powołaną diecezję. Były to zatem rubrycele chełmsko-lubelsko-bełskie⁴. W kolejnych latach, aż do publikacji na rok 1807, były to rzeczywiście rubrycele chełmsko-lubelskie.

Rubrycele, znajdujące się aktualnie w instytucjach biblioteczno-archiwalnych Lublina, są zapewne najobszerniejszym zbiorem tych druków. W bibliografii Estreichera można odnaleźć jedynie część tych edycji, a mianowicie rubrycele

³ J. KUMOR-MIELNIK, *Geografia historyczna Kościoła lubelskiego*, w: *Atlas historyczny (archi)diecezji lubelskiej 1805-2005*, red. H. Gapski, Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2011, s. 48-60; J.R. MARCZEWSKI, *Dzieje chełmskiej kapituły katedralnej obrządku łacińskiego*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2013, s. 743-747.

⁴ Zob. niżej, Wykaz rubrycel i schematyzmów, I-III.

na lata 1792, 1801-1807⁵. Na 17 pozycji Estreicherowi znanych było więc jedynie 8 publikacji, to znaczy mniej niż połowa. W *Bibliografii polskiej* została także zamieszczona informacja o tym, że rubrycele te znajdują się w jednym wypadku w Bibliotece Jagiellońskiej oraz w pozostałych wypadkach w Bibliotece Książąt Czartoryskich w Krakowie. Autor bibliografii nie dotarł zatem do środowiska lubelskiego. Tymczasem dysponuje ono rubrycelami w następującym zakresie: Archiwum Archidiecezjalne Lubelskie ma rubrycele z lat 1791-1800 oraz 1806-1807 – brakuje mu zatem pięciu; Biblioteka Metropolitalnego Seminarium Duchownego ma rubrycele z lat 1791-1804 oraz 1806-1807 – brakuje jej zatem jednej; Archiwum Państwowe w Lublinie ma rubrycele z lat 1801-1805 – brakuje mu zatem dwunastu. Tak więc największą, choć mimo wszystko niepełną kolekcję rubrycel odnaleźć można w Bibliotece Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Lublinie. W celu uzupełnienia jednorocznej luki w postaci rubryceli na rok 1805 należy się natomiast udać do Archiwum Państwowego w Lublinie. Co ciekawe, korzystający ze zbioru rubrycel w Archiwum Archidiecezjalnym Lubelskim również musiałby się udać do Archiwum Państwowego, gdzie odnalazłby wszystkie pięć brakujących rubrycel, zresztą współprawnych, bo zapewne pochodzących ze zbiorów tegoż kościelnego archiwum, tyle że pozostawionych przez powojenne niedopatrzenie we wspomnianej jednostce państwowej⁶.

Zważywszy na specyfikę nowo powołanej diecezji – łączącej tradycje chełmską i krakowską – należałoby poszukać odpowiedzi na pytanie o wzorzec, do którego nawiązywały wspomniane druki chełmsko-lubelskie. W tym celu trzeba dokonać porównawczego oglądu rubrycel diecezji chełmskiej i krakowskiej na rok 1790 oraz pierwszej rubryceli diecezji chełmsko-lubelskiej, przeznaczonej na rok 1791.

Otóż pomiędzy rubrycelą krakowską na rok 1790⁷ a rubrycelą chełmsko-

⁵ Omyłkowo podana jest także rubrycela na rok 1808, podczas gdy była to już publikacja przeznaczona dla diecezji lubelskiej; K. ESTREICHER, *Bibliografia polska XIX wieku*, cz. I, t. 4, wyd. 2, Polska Akademia Nauk, Kraków 1963, s. 143; *Directorium officii divini pro diaecesi Lublinensi in annum Christi bissextilem MDCCCVIII conscriptum sub autoritate Illustrissimi Excellentissimi et Reverendissimi Domini Adalberti Skarszewski*, [b.m.r.wyd.] [1807].

⁶ Warto dodać dla wiadomości wszystkich dobrze zorientowanych w charakterystyce archiwalno-bibliotecznej lubelskich instytucji kultury, że kwerenda poczyniona w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie nie przyniosła żadnych rezultatów. Co więcej, w jej zbiorach nie tylko nie ma odnośnych rubrycel, ale nigdy nie były tu przechowywane. Mianowicie tzw. Księgozbiór Klemensowski rodziny Zamoyskich, który w latach 1956-2007 znajdował się w Lublinie, po czym został zwrócony do Zamościa, mimo iż liczy ponad 12 tys. woluminów, nie obejmuje rubrycel chełmsko-lubelskich.

⁷ *Directorium officii divini pro diaecesi Cracoviensi iuxta rubricas breviarii et missalis Romani tam generales quam particulares ac decreta Sacrae Rituum Congregationis ad annum*

-lubelską na rok 1791 występuje kilka kluczowych różnic. Przede wszystkim obie rubrycele różnią się schematem tytułu publikacji – krakowski jest bardziej rozbudowany, przy czym uwzględnia również autora druku, miejsce wydania i nazwę oficyny wydawniczej, gdy tymczasem rubrycela chełmsko-lubelska pozbawiona była jakichkolwiek informacji w tym zakresie. Patrząc od strony merytorycznej zawartości rubrycela krakowska wprowadza informację – jakiej trwale brak w rubryceli chełmsko-lubelskiej – o okresach w ciągu roku, w których można zawierać związki małżeńskie. W krakowskim kalendarzu liturgicznym na zasadzie śródtytułów podawano również informacje o początku nowego okresu liturgicznego, czego brak w kalendarzu chełmsko-lubelskim.

Tymczasem w wyniku przeprowadzonej analizy okazało się, że rubrycela chełmska na rok 1790⁸ oraz rubrycela chełmsko-lubelska na rok 1791 zachowują – *mutatis mutandis* – jednakową formę i układ oraz zbieżną treść, co jednoznacznie wskazuje na koncepcyjną zależność obu tych edycji i wykorzystywanie w nowych warunkach dotychczasowych rozwiązań stosowanych w diecezji chełmskiej.

Rubrycele chełmsko-lubelskie były książeczkami w formacie *in octavo*. Liczyły od 29 do 58 kart. Karty z reguły nie były liczbowane. Jedynie w rubrycelach na rok 1796 i 1797 zastosowano paginację, która nie objęła jednak całych publikacji, a tylko te ich części, które zawierały kalendarz liturgiczny⁹.

Żadna z rubrycel chełmsko-lubelskich nie została zaopatrzona w informację, która świadczyłaby o miejscu i roku wydania ani też o drukarni, gdzie została wyprodukowana. Rubrycele diecezji chełmsko-lubelskiej sporządzane były w języku łacińskim, aczkolwiek uwzględniały także specyfikę języka polskiego, używając charakterystycznych dla niego liter, stanowiących np. zapis dźwięków nosowych.

Przez cały okres wydawania rubrycel nadawano im jednakową nazwę: *Directorium officii divini*. Jako że biskupem chełmsko-lubelskim był w tym czasie Wojciech Skarszewski, stąd na stronie tytułowej pojawiała się informacja o wydaniu rubryceli *sub autoritate* tego właśnie hierarchy. Na stronie

Domini MDCCXC secundum post embolismalem et bissextilem conscriptum per Illustrissimum Admodum Reverendissimum Thomam Mączyński canonicum Sancti Georgii vice-decanum ecclesiae cathedralis Cracoviensis, Cracoviae [b.r.wyd.] [1789].

⁸ *Directorium officii divini pro diaecesi Helmensi in annum Domini MDCCLXXX se-cundum post bissextilem conscriptum in stemma Illustrissimi Excellentissimi et Reverendissimi Domini Mathiae Garnysz, [b.m.r.wyd.] [1789].*

⁹ Zob. niżej, Wykaz rubrycel i schematyzmów, VI-VII.

tytułowej umieszczano także każdorazowo herb rodowy bpa Skarszewskiego – Leszczyc. Herb przedstawia bróg w polu tarczy, jednak klejnot jest niekompletny w stosunku do pełnej formy. Występują bowiem jedynie pawie pióra, brak jest natomiast godła, które winno być usytuowane w skos. Zgodnie z zasadami heraldyki kościelnej wokół tarczy znajduje się kapelusz biskupi z chwastami, infula oraz pastorał. Druk jest czarno-biały, zatem nie uwzględnia barw herbowych. Inicjałami wokół herbu rodowego określono funkcje kościelne i godności honorowe biskupa. Przykładowo w rubryceli na rok 1796 znalazły się następujące inicjały: E. H. & L. A. C. S. OO. A. A. E. S. S. E., co należy rozwiązać jako: *Episcopus Helmensis et Lublinensis, Abbas Comendatarius Suleioviensis, Ordinum Aquilae Albae Eques, Sancti Stanislai Eques*.

Na stronie drugiej niemal wszystkich rubrycel widnieją tytuły: *Revoluciones annuae* oraz *Festa mobilia*. Pierwszy z nich oznacza zmieniające się co roku liczby, za pomocą których określano w dawnych systemach datę roczną czy fazę księżyca. Tak więc wymienione były tu m.in. złoty numer, indykcja rzymska, epakta. Drugi tytuł wskazuje na przypadające w danym czasie zmienne okoliczności roku kościelnego i podaje zasadniczo daty ważniejszych świąt oraz określa początek i czas trwania okresów liturgicznych. W tym miejscu w rubrycelach, w porządku chronologicznym, podawane były zatem informacje na temat: Niedzieli Siedemdziesiątnicy (*Septuagesima*), Środy Popielcowej (*Dies Cinerum*), Wielkanocy (*Pascha*), Dni Krzyżowych (*Rogationes*), Wniebowstąpienia Pańskiego (*Ascensio Domini*), Zesłania Ducha Świętego (*Pentecostes*), Niedzieli Trójcy Świętej (*Dominica Sanctissimae Trinitatis*), Bożego Ciała (*Festum Corporis Christi*), liczby niedziel po Zesłaniu Ducha Świętego (*Dominicae post Pentecostes*), a także I Niedzieli Adwentu (*Dominica Prima Adventus*).

Jedynie rubrycela przeznaczona na rok 1795 nie zachowała omówionego wyżej schematu, choć zawiera wszystkie wspomniane treści. Dodatkowo jednak na tej samej stronie znajdują się szczegółowe informacje z dziedziny astronomii o początkach pór roku. Tytuł, jaki nadano wszystkim treściom na tej stronie, brzmiał zatem bardzo ogólnie: *Annus Christi MDCCLXXXV tertius ab intercalari*¹⁰.

Począwszy od drugiej karty w każdej z rubrycel chełmsko-lubelskich zamieszczony został kalendarz liturgiczny. Na jego końcu znajdują się osobne wskazania przeznaczone dla kościoła kolegiackiego i zarazem farnego pw.

¹⁰ Zob. niżej, Wykaz rubrycel i schematyzmów, V.

św. Michała Archanioła w Lublinie. Zapis ten podkreśla *ipso facto* złożony charakter wspólnoty kościelnej, świeżo poddanej nowej cyrkumskrypcji. W rubryceli na rok 1791 część liturgiczna została wzbogacona o dodatkowy element w postaci streszczeń niektórych dekretów Świętej Kongregacji Rytów, odnoszących się do różnych ceremonii kościelnych¹¹.

Poważny problem pojawia się w przypadku próby odpowiedzi na pytanie, czy rubrycele chełmsko-lubelskie były współwydawane ze schematyzmami tej diecezji. Owszem, po zakończeniu części zawierającej kalendarz liturgiczny dołączone były w poszczególnych przypadkach dodatkowe informacje o charakterze administracyjnym. W znakomitej większości wypadków były one jednak nader skromne i nie miały osobnego tytułu obejmującego całość. Robiły zatem wrażenie kolejnych – po uwagach odnośnie do celebracji w kolegiacie lubelskiej – dodatków, nie zaś oddzielnej, świadomie kształtowanej części publikacji. Wrażenie to potęgowała ich objętość, bowiem zajmowały zwykle tylko kilka kart, w przeciwieństwie do części liturgicznej, liczącej kart kilkadziesiąt. Standardowo informacje z zakresu administracji obejmowały najpierw instytucje i osoby z terenu Chełmszczyzny, a następnie z Lubelszczyzny. Były to więc: lista prałatów i kanoników katedry chełmskiej w Krasnymstawie, egzaminatorzy, cenzorzy ksiąg kościelnych i dziekani terenowi w oficjalacie chełmskim, lista prałatów i kanoników kolegiaty lubelskiej, egzaminatorzy, cenzorzy ksiąg i dziekani terenowi w oficjalacie lubelskim. Dołączano również wykaz kapłanów zmarłych w poprzednim roku. Z czasem ukształtowała się praktyka dołączania do rubryceli informacji w zakresie faz księżyca w poszczególnych miesiącach oraz czasu wschodu i zachodu słońca w Lublinie.

Tego rodzaju standard został jednak sześciokrotnie przełamany przez umieszczenie w rubryceli pełnego wykazu instytucji centralnych i terenowych oraz zatrudnionych w nich osób duchownych. Po raz pierwszy z takim, a zatem pełnym katalogiem wydano rubrycelę na rok 1793, zaś następne wychodziły na lata 1794, 1795, 1796 oraz 1806 i 1807. Trzeba jednak pamiętać, że w schematyzmach z XVIII stulecia wciąż brakowało osobnego nazwania tej części rubryceli katalogiem duchowieństwa diecezji chełmsko-lubelskiej. Właściwie tylko w dwóch ostatnich wypadkach, mianowicie do rubryceli na rok 1806 oraz na rok 1807, został dołączony formalnie ukształtowany schematyzm diecezji chełmsko-lubelskiej pod pełnym i zbiorczym tytułem katalo-

¹¹ Zob. niżej, Wykaz rubrycel i schematyzmów, I.

gu duchowieństwa¹². Co ciekawe, zawierał on inny układ wewnętrzny niż wcześniejsze wykazy. Mianowicie wymieniał najpierw biskupa diecezjalnego, następnie biskupów sufraganów, prałatów i kanoników katedry chełmskiej, prałatów i kanoników kolegiaty lubelskiej, wszystkich dziekanów terenowych, dekanaty i parafie wraz z ich obsadą, seminarium duchowne z jego pracownikami i alumnami, na końcu zaś egzaminatorów. Układ ten jest nie tylko pełny, ale wskazuje również na zerwanie z obecną wcześniej tradycją oddzielnego traktowania części chełmskiej i lubelskiej złączonych przecież w ramach jednej diecezji. Być może na rzeczywistość tę miała nieformalny wpływ decyzja papieska, ogłoszona przez Piusa VII za pomocą bulli z 23 września 1805 r., znosząca diecezję chełmską i powołująca na jej miejsce diecezję lubelską. Co prawda bulla ta nie została jeszcze wprowadzona w życie ze względu na gwałtownie zmieniającą się sytuację polityczną w dobie wojen napoleońskich, niemniej jednak wiadomość o kierunku przeobrażeń mogła już kształtować nowe spojrzenie na kościelną sytuację międzyrzecza Wisły i Bugu oraz znajdować odzwierciedlenie w sposobie opracowania rubryceli i schematyzmu. Warto bowiem dodać, że ten sam model, jaki zastosowano w rubrycelach chełmsko-lubelskich na lata 1806 i 1807, implementowano w rubrycelach i schematyzmach lubelskich poczynając od roku 1808¹³.

Przy okazji podkreślenia wymaga fakt, że pełny schematyzm diecezji chełmsko-lubelskiej był znacznie wcześniejszy niż w przypadku niektórych innych diecezji polskich. I tak w diecezji krakowskiej pełny schematyzm wydano po raz pierwszy dopiero na rok 1812, a więc 19 lat później niż w diecezji chełmsko-lubelskiej¹⁴.

Nic zgoła nie da się powiedzieć o pochodzeniu rubrycel znajdujących się w lubelskich instytucjach biblioteczno-archiwalnych. Skutecznie uniemożliwia to brak not proveniencyjnych. W rezultacie zrezygnowano w poniżej umieszczonym wykazie z uwzględniania tej pozycji w schemacie opisu druków. Co do oprawy poszczególnych książeczek, to w zdecydowanej większości przypadków mamy do czynienia ze współczesną oprawą tekturową. Niekiedy tylko zachowana została oprawa skórzana, jednak znacznie późniejsza w stosunku

¹² Zob. niżej, Wykaz rubrycel i schematyzmów, XVI-XVII.

¹³ *Directorium officii divini pro diaecesi Lublinensi in annum Christi bissextilem MDCCCVIII conscriptum sub autoritate Illustrissimi Excellentissimi et Reverendissimi Domini Adalberti Skarszewski*, [b.m.r. wyd.] [1807]; współwydane: *Catalogus cleri saecularis diaecesis Lublinensis ritus latini*.

¹⁴ A. KWAŚNIEWSKI, *Rubrycele i schematyzmy diecezji kieleckiej (1808-1818)*, „Rocznik Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego w Skarżysku-Kamiennej. Z dziejów regionu i miasta” 2013, s. 67-68.

do roku wydania rubryceli, pochodząca prawdopodobnie z ósmej dekady XIX stulecia. Do wyjątków należą natomiast rubrycele na lata 1801-1803 oraz 1806-1807, przechowywane w Bibliotece Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Lublinie, których tekturowe, kolorowe, zdobione okładki wydają się być oprawą oryginalną. W poniższym wykazie oprawy w schemacie opisu druków omówione zostały w kolejności podanych uprzednio sygnatur.

3. WYKAZ RUBRYCEL I SCHEMATYZMÓW

Poniżej zamieszczony został kompletny wykaz rubrycel i schematyzmów diecezji chełmsko-lubelskiej. Każda z pozycji została szczegółowo opisana poprzez wymienienie jej pełnego tytułu wraz z przypuszczalnym rokiem wydania, formatem, objętością, treścią, podaniem miejsca przechowywania wraz z sygnaturą, odniesieniem do ustaleń Estreichera i charakterystyką zewnętrzną. Dla ułatwienia korzystania z poniższego zestawienia zostało ono poprzedzone wykazem skrótów.

AAL	Archiwum Archidiecezjalne Lubelskie
APL	Archiwum Państwowe w Lublinie
BMSDL	Biblioteka Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Lublinie
B.m.r.wyd.	bez miejsca i roku wydania
E.	K. ESTREICHER, S. ESTREICHER, K. ESTREICHER junior, <i>Bibliografia polska – stulecia XV-XVIII</i> , t. 12-35, Kraków 1891-2007.
E. XIX II	K. ESTREICHER, <i>Bibliografia polska XIX wieku, część pierwsza, wydanie drugie</i> , t. 1-17, Kraków 1959-2000.
NB	nota bene
Opr.	oprawa
Sygn.	sygnatura
TR	treść rubryceli
TS	treść schematyzmu
Współwyd.	współwydane

I.

Directorium officii divini pro diaecesi Lublinensi, Hełmensi et Betzensi in annum Domini MDCCLXXXI tertium post bissextilem conscriptum sub auctoritate Illustrissimi Excellentissimi et Reverendissimi Domini Adalberti Skarszewski, [b.m.r.wyd.] [1790], 8°, 29 k. nlb.

TR: *Revolutiones annuae, Festa mobilia*, [kalendarz liturgiczny], *Decreta Sacrae Rituum Congregationis, Pro insigni collegiata Lublinensi*.

Współwyd.: [skrótowy schematyzm diecezji].

TS: *Catalogus praelatorum et canonicorum ecclesiae cathedralis Hełmensis, Elenchus mortuorum*.

Sygn.: AAL, bez sygn.; BMSDL, 0851-0852/1791.

E.: nie notuje.

Opr.: współprawa 1790-1795, skórzana, ozdobnie tłoczona, z lat 70. XIX w.; tekturowa, współczesna.

II.

Directorium officii divini pro diaecesi Hełmensi, Lublinensi et Betzensi in annum Domini MDCCLXXXII bissextilem conscriptum sub autoritate Illustrissimi Excellentissimi et Reverendissimi Domini Adalberti Skarszewski, [b.m.r.wyd.] [1791], 8°, 36 k. nlb.

TR: *Revolutiones annuae, Festa mobilia*, [kalendarz liturgiczny], *Pro insigni collegiata Lublinensi*.

Współwyd.: [skrótowy schematyzm diecezji].

TS: *Catalogus praelatorum et canonicorum ecclesiae cathedralis Hełmensis, Examinatores, Decani foranei in officialatu generali Hełmensi, Catalogus praelatorum et canonicorum insignis collegiatae Lublinensis, Decani foranei in officialatu generali Lublinensi, Examinatores in officialatu Lublinensi, Censores librorum, Catalogus cleri vita functi, Lunationes anni 1791*, [teksty liturgii godzin na święto św. Fidelisa z Sigmaringen], *Tabula ortus et occasus solis in horizonte Hełmo-Lublinensi*.

Sygn.: AAL, bez sygn.; BMSDL, 0851-0852/1792.

E.: E., t. 15, s. 214-215.

Opr.: współprawa 1790-1795, skórzana, ozdobnie tłoczona, z lat 70. XIX w.; tekturowa, współczesna.

III.

Directorium officii divini pro diaecesi Hełmensi, Lublinensi et Betzensi in annum Domini MDCCLXXXIII primum post bissextilem conscriptum sub

authoritate Illustrissimi Excellentissimi et Reverendissimi Domini Adalberti Skarszewski, [b.m.r.wyd.] [1792], 8°, 44 k. nlb.

TR: *Revolutiones annuae, Festa mobilia, [kalendarz liturgiczny], Pro insigni collegiata Lublinensi, Tabula ortus et occasus solis in horizonte Hełmo-Lublinensi.*

Współwyd.: [schematyzm diecezji].

TS: *Catalogus praelatorum et canonicorum ecclesiae cathedralis Hełmensis, Examinatores, Censores librorum, Collegium vicariorum ecclesiae cathedralis Hełmensis, Catalogus praelatorum et canonicorum insignis collegiatae Lublinensis, Examinatores in officialatu Lublinensi, Censores librorum, Collegium vicariorum insignis collegiatae Lublinensis, Decanatus in officialatu Hełmensi, Decanatus in officialatu generali Lublinensi, Examinatores pro decanatu Łukowiensi, Catalogus cleri vita functi, Lunationes anni 1793.*

Sygn.: AAL, bez sygn.; BMSDL, 0851-0852/1793.

E.: nie notuje.

Opr.: współprawa 1790-1795, skórzana, ozdobnie tłoczona, z lat 70. XIX w.; tekturowa, współczesna.

IV.

Directorium officii divini pro diaecesi Hełmensi et Lublinensi in annum Domini MDCCCLXXXIV secundum post bissextilem conscriptum sub authoritate Illustrissimi Excellentissimi et Reverendissimi Domini Adalberti Skarszewski, [b.m.r.wyd.] [1793], 8°, 48 k. nlb.

TR: *Revolutiones annuae, Festa mobilia, [kalendarz liturgiczny], Pro insigni collegiata Lublinensi.*

Współwyd.: [schematyzm diecezji].

TS: *Catalogus praelatorum et canonicorum ecclesiae cathedralis Hełmensis, Examinatores, Censores librorum, Catalogus praelatorum et canonicorum insignis collegiatae Lublinensis, Examinatores, Censores librorum, Decanatus in officialatu Hełmensi, Decanatus in officialatu generali Lublinensi, Examinatores pro decanatu Łukowiensi, Examinatores pro decanatu Stężyceński, Catalogus cleri vita functi, Lunationes anni 1794, Tabula ortus et occasus solis in horizonte Hełmo-Lublinensi.*

Sygn.: AAL, bez sygn.; BMSDL, 0851-0852/1794.

E.: nie notuje.

Opr.: współprawa 1790-1795, skórzana, ozdobnie tłoczona, z lat 70. XIX w.; tekturowa, współczesna.

V.

Directorium officii divini pro diaecesi Hełmensi et Lublinensi in annum Christi MDCCLXXXV tertium ab intercalari conscriptum sub autoritate Illustrissimi Excellentissimi et Reverendissimi Domini Adalberti Skarszewski, [b.m.r.wyd.] [1794], 8°, 52 k. nlb.

TR: *Annus Christi MDCCLXXXV tertius ab intercalari, [kalendarz liturgiczny], Pro insigni collegiata Lublinensi.*

Współwyd.: [schematyzm diecezji].

TS: *Catalogus praelatorum et canonicorum ecclesiae cathedralis Hełmensis, Examinatores, Censores librorum, Collegium vicariorum ecclesiae cathedralis Hełmensis, Catalogus praelatorum et canonicorum insignis collegiatae Lublinensis, Examinatores, Censores librorum, Examinatores pro decanatu Łukowienski, Examinatores pro decanatu Stężycenski, Collegium vicariorum insignis collegiatae Lublinensis, Decanatus in officialatu Hełmensi, Decanatus in officialatu Lublinensi, Cathalogus cleri vita functi, Lunationes anni 1795, Tabula ortus et occasus solis in horizonte Hełmo-Lublinensi.*

Sygn.: AAL, bez sygn.; BMSDL, 0851-0852/1795.

E.: nie notuje.

Opr.: współprawa 1790-1795, skórzana, ozdobnie tłoczona, z lat 70. XIX w.; tekturowa, współczesna.

VI.

Directorium officii divini pro diaecesi Hełmensi et Lublinensi in annum Christi bissextilem MDCCLXXXVI conscriptum sub autoritate Illustrissimi Excellentissimi et Reverendissimi Domini Adalberti Skarszewski, [b.m.r.wyd.] [1795], 8°, 1 k. nlb., s. 1-63, 13 k. nlb.

TR: *Revolutiones annuae, Festa mobilia, s. 1-63: [kalendarz liturgiczny], Pro insigni collegiata Lublinensi.*

Współwyd.: [schematyzm diecezji].

TS: *Catalogus praelatorum et canonicorum ecclesiae cathedralis Hełmensis, Examinatores, Censores librorum, Examinatores pro decanatu Lubomlensi, Collegium vicariorum ecclesiae cathedralis Hełmensis, Catalogus praelatorum et canonicorum insignis collegiatae Lublinensis, Examinatores, Censores librorum, Examinatores pro decanatu Łukowiensi, Examinatores pro decanatu Steżycensi, Collegium vicariorum et mansionariorum insignis collegiatae Lublinensis, Decanatus in officialatu generali Hełmensi, Decanatus in officialatu generali Lublinensi, Cathalogus cleri vita functi, Lunationes anni Christi 1796 intercalaris, Tabula ortus et occasus solis in horisonte Lublinensi, Breve Summi Pontificis datum Illustrissimo ac Excelentissimo Domino Loci Ordinario.*

Sygn.: AAL, bez sygn.; BMSDL, 0851-0852/1796.

E.: nie notuje.

Opr.: współprawa 1796-1800, skórzana, ozdobnie tłoczona, z lat 70. XIX w.; tekturowa, współczesna.

VII.

Directorium officii divini pro diaecesi Hełmensi et Lublinensi in annum Christi MDCCLXXXVII primum post bissextilem conscriptum sub autoritate Illustrissimi Excellentissimi et Reverendissimi Domini Adalberti Skarszewski, [b.m.r.wyd.] [1796], 8°, s. 1-75, 8 k. nlb.

TR: s. 2: *Revolutiones annuae, Festa mobilia*; s. 3-75: kalendarz liturgiczny; *Pro insigni collegiata Lublinensi.*

Współwyd.: [skrótowy schematyzm diecezji].

TS: *Catalogus praelatorum et canonicorum ecclesiae cathedralis Hełmensis, Examinatores, Censores librorum, Examinatores pro decanatu Lubomlensi, Catalogus praelatorum et canonicorum insignis collegiatae Lublinensis, Examinatores, Censores librorum, Examinatores pro decanatu Łukowiensi, Examinatores pro decanatu Steżycensi, Cathalogus cleri vita functi, Annus Christi MDCCLXXXVII, Tabula ortus et occasus solis in horizonte Lublinensi.*

Sygn.: AAL, bez sygn.; BMSDL, 0851-0852/1797.

E.: nie notuje.

Opr.: współprawa 1796-1800, skórzana, ozdobnie tłoczona, z lat 70. XIX w.; tekturowa, współczesna.

VIII.

Directorium officii divini pro diaecesi Hełmensi et Lublinensi in annum Christi MDCCLXXXVIII secundum post bissextilem conscriptum sub autoritate Illustrissimi Excellentissimi et Reverendissimi Domini Adalberti Skarszewski, [b.m.r.wyd.] [1797], 8°, 45 k. nlb.

TR: *Revolutiones annuae, Festa mobilia*, [kalendarz liturgiczny], *Pro insigni collegiata Lublinensi*.

Współwyd.: [skrótowy schematyzm diecezji].

TS: *Catalogus praelatorum et canonicorum ecclesiae cathedralis Hełmensis, Examinatores, Censores librorum, Catalogus praelatorum et canonicorum insignis collegiatae Lublinensis, Examinatores, Censores librorum, Examinatores pro decanatu Urzędowiensi, Catalogus cleri vita functi, Annus Christi MDCCLXXXVIII, Tabula ortus et occasus solis in horizonte Lublinensi*.

Sygn.: AAL, bez sygn.; BMSDL, 0851-0852/1798.

E.: nie notuje.

Opr.: współprawa 1796-1800, skórzana, ozdobnie tłoczona, z lat 70. XIX w.; tekturowa, współczesna.

IX.

Directorium officii divini pro diaecesi Hełmensi et Lublinensi in annum Christi MDCCLXXXIX tertium post bissextilem conscriptum sub autoritate Illustrissimi Excellentissimi et Reverendissimi Domini Adalberti Skarszewski, [b.m.r.wyd.] [1798], 8°, 45 k. nlb.

TR: *Revolutiones annuae, Festa mobilia*, [kalendarz liturgiczny], *Pro insigni collegiata Lublinensi*.

Współwyd.: [skrótowy schematyzm diecezji].

TS: *Catalogus praelatorum et canonicorum ecclesiae cathedralis Hełmensis, Examinatores, Censores librorum, Decani foranei in officialatu Hełmensi, Catalogus praelatorum et canonicorum insignis collegiatae Lublinensis, Examinatores, Censores librorum, Examinatores pro decanatu Urzędowiensi, Examinatores pro decanatu Łukowiensi, Examinatores pro decanatu Stężycensi, Decani foranei in officialatu Lublinensi, Catalogus cleri vita functi, Lunationes anni Christi 1799, Tabula ortus et occasus solis in horizonte Lublinensi*.

Sygn.: AAL, bez sygn.; BMSDL, 0851-0852/1799.

E.: nie notuje.

Opr.: współprawa 1796-1800, skórzana, ozdobnie tłoczona, z lat 70. XIX w.; tekturowa, współczesna.

X.

Directorium officii divini pro diaecesi Hełmensi et Lublinensi in annum Christi MDCCC communem conscriptum sub autoritate Illustrissimi Excellentissimi et Reverendissimi Domini Adalberti Skarszewski, [b.m.r.wyd.] [1799], 8°, 44 k. nlb.

TR: *[Revolutiones annuae], Festa mobilia, [kalendarz liturgiczny], Pro insigni collegiata Lublinensi.*

Współwyd.: [skrócony schematyzm diecezji].

TS: *Catalogus praelatorum et canonicorum ecclesiae cathedralis Hełmensis, Examinatores, Censores librorum, Decani foranei in officialatu Hełmensi, Catalogus praelatorum et canonicorum insignis collegiatae Lublinensis, Examinatores, Censores librorum, Examinatores pro decanatu Urzędowiensi, Examinatores pro decanatu Łukowiensi, Examinatores pro decanatu Stężycyensi, Decani foranei in officialatu Lublinensi, Catalogus cleri vita functi, Lunationes anni Christi 1799 [sic!], Tabula ortus et occasus solis in horizonte Lublinensi.*

Sygn.: AAL, bez sygn.; BMSDL, 0851-0852/1800.

E.: nie notuje.

Opr.: współprawa 1796-1800, skórzana, ozdobnie tłoczona, z lat 70. XIX w.; tekturowa, współczesna.

XI.

Directorium officii divini pro diaecesi Hełmensi et Lublinensi in annum Christi MDCCCI post communem conscriptum sub autoritate Illustrissimi Excellentissimi et Reverendissimi Domini Adalberti Skarszewski, [b.m.r.wyd.] [1800], 8°, 44 k. nlb.

TR: *Revolutiones annuae, Festa mobilia, [kalendarz liturgiczny], Pro insigni collegiata Lublinensi.*

Współwyd.: [skrócony schematyzm diecezji].

TS: *Catalogus praelatorum et canonicorum ecclesiae cathedralis Hełmensis, Examinatores, Censores librorum, Decani foranei, Catalogus praelatorum et canonicorum insignis collegiatae Lublinensis, Examinatores, Censores librorum, Examinatores pro decanatu Urzędoviensi, Examinatores pro decanatu Łukoviensi, Examinatores pro decanatu Stężycensi, Decani foranei in officia-latu Lublinensi, Catalogus cleri vita functi, Lunationes anni Christi 1800 [sic!], Tabula ortus et occasus solis in horizonte Lublinensi.*

Sygn.: APL, Czas. 675; BMSDL, 0851-0852/1801.

E.: E. XIX II, t. 4, s. 143.

Opr.: współprawa 1801-1805, skórzana, ozdobnie tłoczona, z lat 70. XIX w.; tekturowa, niebieska, ozdobnie tłoczona, oryginalna.

XII.

Directorium officii divini pro diaecesi Hełmensi et Lublinensi in annum Christi secundum post communem MDCCCII conscriptum sub autoritate Illustris-simi Excellentissimi et Reverendissimi Domini Adalberti Skarszewski, [b.m.r. wyd.] [1801], 8°, 44 k. nlb.

TR: *Revolutiones annuae, Festa mobilia*, [kalendarz liturgiczny], *Pro insigni collegiata Lublinensi.*

Współwyd.: [skrótowy schematyzm diecezji].

TS: *Catalogus praelatorum et canonicorum ecclesiae cathedralis Hełmensis, Examinatores, Censores librorum, Decani foranei, Catalogus praelatorum et canonicorum insignis collegiatae Lublinensis, Examinatores, Censores librorum, Examinatores pro decanatu Urzędoviensi, Examinatores pro decanatu Łukoviensi, Examinatores pro decanatu Stężycensi, Decani foranei in officia-latu Lublinensi, Catalogus cleri vita functi, Lunationes anni Christi 1802, Tabula ortus et occasus solis in horizonte Lublinensi.*

Sygn.: APL, Czas. 675; BMSDL, 0851-0852/1802.

E.: E. XIX II, t. 4, s. 143.

Opr.: współprawa 1801-1805, skórzana, ozdobnie tłoczona, z lat 70. XIX w.; tekturowa, czerwona, ozdobnie tłoczona, oryginalna.

XIII.

Directorium officii divini pro diaecesi Hełmensi et Lublinensi in annum Christi tertium post communem MDCCCIII conscriptum sub autoritate Illustrissimi Excellentissimi et Reverendissimi Domini Adalberti Skarszewski, [b.m.r. wyd.] [1802], 8°, 44 k. nlb.

TR: *Revolutiones annuae, Festa mobilia*, [kalendarz liturgiczny], *Pro insigni collegiata Lublinensi*.

Współwyd.: [skrótowy schematyzm diecezji].

TS: *Catalogus praelatorum et canonicorum ecclesiae cathedralis Hełmensis, Examinatores, Decani foranei, Catalogus praelatorum et canonicorum insignis collegiatae Lublinensis, Examinatores ordinarii, Examinatores, Decani foranei in officialatu Lublinensi, Catalogus cleri vita functi anno 1802, Lunationes anni Christi 1803, Tabula ortus et occasus solis in horizonte Lublinensi*.

Sygn.: APL, Czas. 675; BMSDL, 0851-0852/1803.

E.: E. XIX II, t. 4, s. 143.

Opr.: współprawa 1801-1805, skórzana, ozdobnie tłoczona, z lat 70. XIX w.; tekturowa, współczesna.

XIV.

Directorium officii divini pro diaecesi Hełmensi et Lublinensi in annum Christi tertium [sic!] post communem MDCCCIV conscriptum sub autoritate Illustrissimi Excellentissimi et Reverendissimi Domini Adalberti Skarszewski, [b.m.r.wyd.] [1803], 8°, 44 k. nlb.

TR: *Revolutiones annuae, Festa mobilia*, [kalendarz liturgiczny], *Pro insigni collegiata Lublinensi*.

Współwyd.: [skrótowy schematyzm diecezji].

TS: *Catalogus praelatorum et canonicorum ecclesiae cathedralis Hełmensis, Examinatores, Decani foranei, Catalogus praelatorum et canonicorum insignis collegiatae Lublinensis, Examinatores ordinarii, Examinatores, Decani foranei in officialatu Lublinensi, Catalogus cleri vita functi anno 1803, Lunationes anni Christi 1804, Tabula ortus et occasus solis in horizonte Lublinensi*.

Sygn.: APL, Czas. 675; BMSDL, 0851-0852/1804.

E.: E. XIX II, t. 4, s. 143.

Opr.: współoprawa 1801-1805, skórzana, ozdobnie tłoczona, z lat 70. XIX w.; tekturowa, współczesna.

XV.

Directorium officii divini pro diaecesi Hełmensi et Lublinensi in annum Christi primum post bissextilem MDCCCV conscriptum sub autoritate Illustrissimi Excellentissimi et Reverendissimi Domini Adalberti Skarszewski, [b.m.r. wyd.] [1804], 8°, 43 k. nlb.

TR: *Revoluciones annuae, Festa mobilia*, [kalendarz liturgiczny], *Pro insigni collegiata Lublinensi*.

Współwyd.: [skrótowy schematyzm diecezji].

TS: *Catalogus praelatorum et canonicorum ecclesiae cathedralis Hełmensis, Examinatores, Decani foranei, Catalogus praelatorum et canonicorum insignis collegiatae Lublinensis, Examinatores ordinarii, Examinatores, Decani foranei in officialatu Lublinensi, Catalogus cleri vita functi anno 1804, Lunationes anni Christi 1805, Tabula ortus et occasus solis horizonte Lublinensi*.

Sygn.: APL, Czas. 675.

E.: E. XIX II, t. 4, s. 143.

Opr.: współoprawa 1801-1805, skórzana, ozdobnie tłoczona, z lat 70. XIX w. NB. Rubrycele na lata 1801-1805 są współoprawne. Stanowiły one bez wątpienia własność archiwum diecezjalnego w Lublinie, gdzie przechowywane są obecnie, jednakowo oprawione w zdobioną tłoczeniami skórę, zszyte po pięć, rubrycele na inne lata, poczynając od roku 1790 – z przerwami – do lat 70. XIX w. Oznaczone są one kolejnymi numerami na grzbiecie. Brak numeru i tomów na lata 1801-1805. Wynika to stąd, iż zasób archiwalny diecezji lubelskiej w dobie drugiej wojny światowej, z rozkazu niemieckich władz okupacyjnych, trafił do archiwum państwowego, po czym został rewindykowany. Wydaje się, że drobne cząstki o charakterze bibliotecznym nie powróciły na miejsce pierwotnego przechowywania.

XVI.

Directorium officii divini pro diaecesi Hełmensi et Lublinensi in annum Christi secundum post bissextilem MDCCCVI conscriptum sub autoritate Illu-

strissimi Excellentissimi et Reverendissimi Domini Adalberti Skarszewski, [b.m.r.wyd.] [1805], 8°, 56 k. nlb.

TR: *Revolutiones annuae, Festa mobilia*, [kalendarz liturgiczny], *Pro insigni collegiata Lublinensi*.

Współwyd.: *Catalogus cleri saecularis diaecesis Hełmensis et Lublinensis ritus latini*.

TS: *Episcopus diaecesis Hełmensis et Lublinensis, Suffraganeus Hełmensis, Suffraganeus Lublinensis, Praelati et canonici ecclesiae cathedralis Hełmensis Crasnostaviae sitae, Praelati et canonici ecclesiae collegiatae Lublinensis, Decani foranei diaecesis, Decanatus, Seminarium diaecesanum, Examinatores, Catalogus cleri vita functi, Lunationes anni Christi 1806, Tabula ortus et occasus solis horizonte Lublinensi*.

Sygn.: AAL, bez sygn.; BMSDL, 0851-0852/1806.

E.: E. XIX II, t. 4, s. 143.

Opr.: współoprawa 1806-1807, tekturowa, współczesna; tekturowa, współczesna.

XVII.

Directorium officii divini pro diaecesi Hełmensi et Lublinensi in annum Christi secundum post bissextilem MDCCCVII conscriptum sub autoritate Illustrissimi Excellentissimi et Reverendissimi Domini Adalberti Skarszewski, [b.m.r.wyd.] [1806], 8°, 58 k. nlb.

TR: *Revolutiones annuae, Festa mobilia*, [kalendarz liturgiczny], *Pro insigni collegiata Lublinensi*.

Współwyd.: *Catalogus cleri saecularis diaecesis Hełmensis et Lublinensis ritus latini*.

TS: *Episcopus diaecesis Hełmensis et Lublinensis, Suffraganeus Hełmensis, Suffraganeus Lublinensis, Praelati et canonici ecclesiae cathedralis Hełmensis Crasnostaviae sitae, Praelati et canonici ecclesiae collegiatae Lublinensis, Decani foranei diaecesis, Decanatus, Seminarium diaecesanum, Examinatores, Catalogus cleri vita functi, Lunationes anni Christi 1807, Tabula ortus et occasus solis horizonte Lublinensi*.

Sygn.: AAL, bez sygn.; BMSDL, 0851-0852/1807.

E.: E. XIX II, t. 4, s. 143.

Opr.: współprawa 1806-1807, tekturowa, współczesna; tekturowa, niebieska, ozdobnie tłoczona, oryginalna.

BIBLIOGRAFIA

- Directorium officii divini pro diaecesi Cracoviensi iuxta rubricas breviarii et missalis Romani tam generales quam particulares ac decreta Sacrae Rituum Congregationis ad annum Domini MDCCXC secundum post embolismalem et bissextilem conscriptum per Illustrissimum Admodum Reverendissimum Thomam Mączyński canonicum Sancti Georgii vice-decanum ecclesiae cathedralis Cracoviensis, Cracoviae [b.r.wyd.] [1789].
- Directorium officii divini pro diaecesi Helmensi in annum Domini MDCCLXXXX secundum post bissextilem conscriptum in stemma Illustrissimi Excellentissimi et Reverendissimi Domini Mathiae Garnysz, [b.m.r.wyd.] [1789].
- Directorium officii divini pro diaecesi Lublinensi in annum Christi bissextilem MDCCCVIII conscriptum sub autoritate Illustrissimi Excellentissimi et Reverendissimi Domini Adalberti Skarszewski, [b.m.r.wyd.] [1807].
- ESTREICHER K., Bibliografia polska XIX wieku, cz. I, t. 4, wyd. 2, Polska Akademia Nauk, Kraków 1963.
- KRUCKI Ł., Rubrycele i schematyzmy archidiecezji gnieźnieńskiej. Katalog druków przechowywanych w Archiwum Archidiecezjalnym w Gnieźnie, Gniezno 2016.
- KUMOR B., Projektowanie reorganizacji Kościoła w Rzeczypospolitej Obojga Narodów z 1790 roku, w: *Ecclesia Posnaniensis. Opuscula Mariano Banaszak septuagenario dedicata*, red. F. Lenort, K. Lutyński, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza Wydział Teologiczny Redakcja Wydawnictw, Poznań 1998, s. 107-111.
- KUMOR-MIELNIK J., Geografia historyczna Kościoła lubelskiego, w: *Atlas historyczny (archi)-diecezji lubelskiej 1805-2005*, red. H. Gapski, Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2011, s. 44-87.
- KWAŚNIEWSKI A., Rubrycele i elenchusy diecezji krakowskiej z lat 1801-1848, „Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne” 2014, s. 205-245.
- KWAŚNIEWSKI A., Rubrycele i schematyzmy diecezji kieleckiej (1808-1818), „Rocznik Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego w Skarżysku-Kamiennej. Z dziejów regionu i miasta” 2013, s. 55-77.
- MARCZEWSKI J.R., *Dzieje chełmskiej kapituły katedralnej obrządku łacińskiego*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2013.

RUBRYCELE I SCHEMATYZMY DIECEZJI CHEŁMSKO-LUBELSKIEJ

S t r e s z c z e n i e

Diecezja chełmsko-lubelska była złożonym zjawiskiem natury administracyjno-kościelnej, jakie pojawiło się na przełomie XVIII i XIX stulecia. Jej niekanoniczna, choć powszechnie stosowana, nazwa była odnoszona do osób i rzeczy, które były z nią powiązane. W ten sposób można mówić również o rubrycelach i schematyzmach diecezji chełmsko-lubelskiej. Jak dotąd były one znane nauce polskiej tylko w niewielkim zakresie. Tymczasem, jak się okazuje, wydawano je przez cały okres istnienia tej diecezji. Komplet wydań można odnaleźć w instytucjach biblioteczno-archiwalnych Lublina.

Słowa kluczowe: rubrycela; schematyzm; diecezja chełmsko-lubelska.